Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Lausunto
27.9.2022

Viite: HE 152/2022 vp

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE ENERGIAVEROTUSTA KOSKEVAN LAINSÄÄDÄNNÖN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia, nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia ja valmisteverotuslakia. Keskeisenä muutoksena olisi se, että lämmityksessä ja työkoneissa käytettävälle biokaasulle asetettaisiin vero. Samalla muuta kuin biologista alkuperää olevien nestemäisten tai kaasumaisten uusiutuvien polttoaineiden, eli ns. sähköpolttoaineiden verotusta tarkennettaisiin sen selkeyttämiseksi, mitä verotasoa niihin sovelletaan liikenne-, lämmitys- ja työkonekäytössä. Vero muodostuisi muiden energiatuotteiden tavoin sähköpolttoaineen ominaisuuksien perusteella energiasisältö- ja hiilidioksidiverosta sekä huoltovarmuusmaksusta. Vedyn verotukseen ei ehdoteta muutoksia, vaan se säilyisi edelleen verottomana.

Työ- ja elinkeinoministeriö lausuu hallituksen esityksestä seuraavaa:

Pidämme yleisesti kannatettavana, että energiaverotusta kehitetään ja selkeytetään tarpeen vaatiessa unohtamatta kuitenkaan pitkäjänteisyys ja ennakoitavuus. Verotuksen ennakoitavuus on hyvin tärkeää niin elinkeinoelämän kuin muidenkin toimijoiden kannalta, jotta he voivat suunnitella ja toteuttaa energiankäyttöön liittyvät investointitarpeensa pitkäjänteisesti ja taloutensa kannalta järkevästi.

Käsillä olevassa hallituksen esityksessä kannatamme sähköpolttoaineiden verotuksen tarkentamista ja myös vedyn säilymistä verottomana. Esityksessä suurin kritiikkimme kohdistuu biokaasun verottamiseen. Seuraavassa esitämme yksityiskohtaisemmin kantamme.

Biokaasun verottaminen

Hallitus on linjannut lukuisista toimista biokaasun tuotannon ja käytön edistämiseksi. Keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelman (KAISU) mukaisesti tavoitellaan biokaasun tuotannon merkittävää kasvattamista 4 terawattituntiin. Hallituskauden aikana on valmisteltu biokaasuohjelma ja toteutettu valtaosa sen toimenpiteistä. Yhtenä toimena hallitus on muun muassa kansallisen ilmasto- ja energiastrategian (IE-strategia) mukaan

linjannut, että biokaasun veromallissa vero kohdistetaan vain liikennekäyttöön, ei lämmityskäyttöön.

KAISU ja IE-strategia ovat juuri valmistuneet ja ne on toimitettu selontekoina eduskuntaan kesäkuussa 2022. Pidämme valitettavana, ettei valtiovarainministeriö ole sitoutunut kyseisten valtioneuvoston strategioiden toteuttamiseen ja toimillaan heikentää uskottavuutta kyseisiä strategioita ja niissä esitettyjä toimenpiteitä kohtaan.

Biokaasun verotukseen on jo vuosia liittynyt poikkeuksellisen suurta epävarmuutta. Oletuksena on ollut, että valtiovarainministeriö huolehtii muun muassa valtiontukisääntelyyn liittyvistä velvoitteista siten, että lämmityskäytön verottomuus saa vahvistuksen.

Pidämme erittäin valitettavana, että tilanteessa, jossa fossiilista kaasua ja muita fossiilisia tuontipolttoaineita tulisi korvata mahdollisimman nopeasti, valtiovarainministeriö lisää biokaasuun liittyviä kustannuksia sekä toimiessaan hallituksen linjausten vastaisesti heikentää sääntelyyn liittyvää ennakoitavuutta.

Sähköpolttoaineet

Esityksellä pyritään selkeyttämään mitä verotasoa sovelletaan sähköpolttoaineille tarkentamalla sähköverolain ja polttoaineverolain korvaavuusperiaatetta koskevia säännöksiä. Sähköverolain 2 a §:ään esitetään lisättäväksi uusi momentti ”muuta kuin biologista alkuperää olevista uusiutuvista nestemäisistä ja kaasumaisista polttoaineista”, eli ns. sähköpolttoaineista. Täyttäessään kestävyyskriteerit tällaiset polttoaineet verotettaisiin vastaavaan energiatuotteeseen sovellettavan T-luokan biopolttoaineiden mukaisen verotason mukaan. Muihin sähköpolttoaineisiin sovellettaisiin vastaavan fossiilisen polttoaineen vero-tasoa liikenne-, lämmitys- ja työkonekäytössä.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että päästötön, ei-uusiutuva sähkö (mm. ydinenergialla tuotettu sähkö) tulisi sähköpolttoaineiden verotuksessa kohdella vastaavasti kuin uusiutuva sähkö. Näin toteutuisi periaate vähäpäästöisyyttä tukevasta energiaverojärjestelmästä johdonmukaisesti myös uusien polttoaineiden osalta.

Hallituksen esityksen luvussa 6 todetaan, että tämä työ- ja elinkeinoministeriön ehdotus on yhteydessä sähköpolttoaineita koskevan energiaverodirektiivin muutosesityksen valmisteluun, ja sitä tarkastellaan siinä vaiheessa, kun energiaverodirektiivin muutosehdotukset ovat selkiytyneet. Pidämme asian kiirehtimistä tärkeänä, jotta yritysten kiinnostus sähköpolttoaineiden kehittämiseen ja valmistukseen ei epävarman verokohtelun takia tyrehdy.

Petteri Kuuva
teollisuusneuvos